

DBB-004-008202

Seat No. _____

B. Ed. (Basic) (Sem. II) (CBCS) Examination

May / June - 2015

School Administration & Management

(શાળા સંચાલન અને વહીવટ)

(CC-4)

Faculty Code : 004

Subject Code : 008202

Time : $2\frac{1}{2}$ Hours]

[Total Marks : 70

- સૂચના : (1) સૂચનાનુસાર જવાબ લખો.
(2) અપ્રસ્તુત લખાણના ગુણ કપાશે.
(3) વિભાગ-1માં બધા જ પ્રશ્નો વિકલ્પવાળા છે. જેના વિકલ્પ સાથે જવાબ લખવાના રહેશે.

વિભાગ - 1

- (1) નૈસર્ગિક પ્રવૃત્તિમાં સમાવેશ થાય છે.
(A) ભીતપત્ર (B) વેશભૂષા
(C) આકાશ દર્શન (D) શિબિરો
- (2) ઘ્રાણેન્દ્રિય દ્વારા _____ ટકા જ્ઞાન મળે છે.
(A) 83 (B) 11.00
(C) 3.05 (D) 1.05
- (3) વિદ્યાર્થીઓનો શાળા પ્રવેશ _____ સ્તરે થાય છે.
(A) એક (B) બે
(C) ત્રણ (D) ચાર
- (4) આચાર્ય એક શ્રેષ્ઠ _____ હોવો જોઈએ.
(A) શિક્ષક (B) નેતા
(C) ક્લાર્ક (D) વકીલ

- (5) શાળા નિભાવ માટે સરકાર દ્વારા _____ ટકા ગ્રાંટ આપવામાં આવે છે.
 (A) 80 (B) 100
 (C) 90 (D) 50
- (6) પ્રેષિત કરવું એટલે _____.
 (A) પ્રત્યાયન કરવું (B) મોકલવું
 (C) પ્રાપ્ત કરવું (D) નાખી દેવું
- (7) “નિરીક્ષણ એ શાળાની શિક્ષણ વ્યવસ્થા અને પ્રવૃત્તિઓને સ્પર્શે છે.” આ વ્યાખ્યા કોણે આપી ?
 (A) બર્ટન (B) વાઈલ્સ
 (C) મેલેર (D) વિલિયમ
- (8) કયા શિક્ષક, કયો વિષય તેમજ અધ્યયન સ્થળ દર્શાવતું સમય-પત્રક એટલે _____.
 (A) પ્રયોગશાળા સમય-પત્રક (B) ગૃહકાર્યનું સમય-પત્રક
 (C) વર્ગ સમય-પત્રક (D) ચિત્રખંડનું સમય-પત્રક
- (9) શાળા સમાજનું ચક્ર છે તેની મુખ્ય ધરી _____ છે.
 (A) શિક્ષક (B) વિદ્યાર્થી
 (C) આચાર્ય (D) વાલીઓ
- (10) વ્યવસ્થાપનના સિદ્ધાંતો નિશ્ચિત કરવામાં _____ પ્રમુખ વિચારક રહ્યા છે.
 (A) બીચ (B) મેક્સન
 (C) હેનરી ફેયોલ (D) એલબર્ટ
- (11) પ્રત્યાયન એ _____ પ્રક્રિયા છે.
 (A) સ્થિર (B) અશાન્ત
 (C) ગતિશીલ (D) બધા જ
- (12) ‘આચાર્ય વર્ગ ખંડમાં પ્રવેશે ત્યારે વિદ્યાર્થીઓ વાતચીત કરતા એકદમ અટકી જાય છે.’ કેવા પ્રકારનું પ્રત્યાયન છે ?
 (A) લેખિત પ્રત્યાયન (B) દૃશ્ય પ્રત્યાયન
 (C) શાન્ત પ્રત્યાયન (D) મૌખિક પ્રત્યાયન

- (13) 'બજેટ બનાવવું' એ શાળા વ્યવસ્થાપનના કયા કાર્યક્ષેત્રમાં આવે છે ?
- (A) શૈક્ષણિક વ્યવસ્થાપન (B) કાર્યકર વ્યવસ્થાપન
(C) માળખાકીય વ્યવસ્થાપન (D) નાણાકીય વ્યવસ્થાપન
- (14) સમય-પત્રકને, યંત્રને ગતિશીલ બનાવનાર _____ કહેવામાં આવે છે.
- (A) સ્ટાપવૉચ (B) સ્પાર્ક પ્લગ
(C) બોર્ડ (D) અરીસો
- (15) DIET (ડાયટ)નું પૂરું નામ છે.
- (A) Domin Integral Entrance Test
(B) Ditt Indian Eligibility Test
(C) District Institute of Educational Training
(D) Department of Information Education Technology.
- (16) _____ ધરાવનાર શિક્ષકો વિદ્યાર્થીઓને આધ્યાત્મિક માર્ગે દોરે છે.
- (A) આકાશતત્ત્વ (B) વાયુતત્ત્વ
(C) પૃથ્વીતત્ત્વ (D) તેજતત્ત્વ
- (17) 'વ્યવસ્થાપન એ અન્ય પાસેથી કામ કરાવવાની કળા છે.' આ વ્યાખ્યા કોણે આપી છે ?
- (A) લારેન્સ એપ્લ (B) મેરીયાર્ક કેલેગેટ
(C) પ્રો. કલ્ક (D) એલબર્ટ
- (18) ભારતમાં ઈસ્પેક્સનની પ્રથા શરૂ થઈ.
- (A) 1940માં (B) 1950માં
(C) 1941માં (D) 1951માં
- (19) પ્રત્યાયનનો પ્રકાર છે.
- (A) શાબ્દિક (B) અશાબ્દિક
(C) મિશ્ર (D) બધા જ
- (20) શૈક્ષણિક વ્યવસ્થાપનનું કાર્ય નથી :
- (A) પ્રવેશ (B) સમય-પત્રક
(C) બજેટ બનાવવું (D) પ્રાર્થના સભા

વિભાગ - 2

- 1** દરેક પ્રશ્નોના જવાબ અતિટૂંકમાં આપો : **10**
- (1) પ્રો. કલધની શાળા વ્યવસ્થાપનની વ્યાખ્યા આપો.
 - (2) પ્રત્યાયન-માધ્યમના પ્રકારો કયા-કયા છે ? નામ જણાવો.
 - (3) D.E.O.નું પૂરું નામ લખો.
 - (4) સંચાલક મંડળ એટલે શું ?
 - (5) નૈસર્ગિક પ્રવૃત્તિઓનાં નામ જણાવો.
- 2** કોઈ પણ ત્રણ પ્રશ્નોના જવાબ ટૂંકમાં આપો : **9**
- (1) માળખાકીય વ્યવસ્થાપનમાં કઈ-કઈ બાબતોનું સમાવેશ કરી શકાય ?
 - (2) પ્રત્યાયન એટલે શું ?
 - (3) વિદ્યાર્થી વર્ગીકરણનું મહત્ત્વ જણાવો.
 - (4) શાળા નિરીક્ષણની લાયકાતો જણાવો.
- 3** ટૂંકનોંધ લખો : (કોઈ પણ ત્રણ) **15**
- (1) શાળા વ્યવસ્થાપનના કાર્યક્ષેત્રો.
 - (2) શિક્ષક, વાલી અને વિદ્યાર્થી સાથેના સંબંધો.
 - (3) શિક્ષણમાં પ્રત્યાયનની ભૂમિકા.
 - (4) સહઅભ્યાસક પ્રવૃત્તિઓ.
- 4** કોઈ પણ બે પ્રશ્નોના જવાબ વિસ્તારથી લખો. **16**
- (1) સંચાલક મંડળના કાર્યક્ષેત્રો અને ફરજોની વિસ્તૃત ચર્ચા કરો.
 - (2) 'શાળા નિરીક્ષક અને અધીક્ષક તો કુશળ ડોક્ટર જેવા હોય છે'. આ વિધાનની યથાર્થતા સ્પષ્ટ કરો.
 - (3) B.R.C. અને C.R.C.ની કાર્ય પ્રણાલી વિશે વિગતે ચર્ચા કરો.